

HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 41

9. listopada 2008.

cijena 100 Ft

Foto: Mirela Pavić Blažević

Veselje s gajdašima
na Danu sela u Novom Selu

Komentar

Varijacije na Madjaricu

Izabrana je prva najlipša Hrvatica kod nas u Ugarskoj, mene i posebno veseli da je to naša Gradišćanka, točnije Mirjana Grubić iz Koljnofa. No, ja sam pak pred kratkim bila na sličnom izboru misice, i to u Hrvatskoj. Naime, u Koprivnički Bregi prilikom 11. Dana zelja takaj je birana Miss zelja. Koliko je ovo naticanje bilo pravedno, ozbiljno ali uprav šalno, o tom ćemo drugi put, međutim zgodalo se je nešto, ne prvi, a ni zadnji put, što je s razlogom razjadalo, vjerujem, još i nas više. Na pozornicu su dospile uz ostalo i naše Petrovišćanke i Plajgorke med, bogzna po kakovi kriteriji, odabrane lipotice i zadaća im je bila da se predstavljaju na hrvatskom jeziku, kažu otkud dojdru itd. To su naše učinile, ali kad je moderator već po bezbroj put ponavljao da „ovako Madjarice“, „onako Madjarice“ sa bla-bla Europe, onda mi je krvni tlak skočio u nebo. Miss zelja ka je konačno dobila vrhovnu nagradu ni blizu nije bila najlipša, važno je bilo samo to da je bila „njeva“. Kad je završen ta fantastični program, prošla sam spikeru pak sam kod njega reklamirala da naše divojke ipak nisu Madjarice, nek su Gradišćanske Hrvatice, što su i sa svojim odgovori na hrvatskom jeziku jasno i glasno dokazale. Naivno misleći u sebi da bi to on kot stanovnik toga sela morao znati jer njegovo mjesto jur ljeta dugo kontaktira s Gradišćanci iz Bike i Plajgora. Smišno me zagledao, kot da bi bila pala s Marsa, ali je zato izrekao riči oprošćenja. Drugo pripetenje na istu temu se veže uz Slavoniju. U ljeti sam u prijateljskom krugu gledala tu nepozabljivu utakmicu hrvatske nogometne reprezentacije suprot Turske. Svi smo mi bili obličeni, kako treba. U hrvatsku majicu, na sebi hrvatskimi relikvijami. Većinom su znali otkud dojdem i zašto govorim hrvatski, suprot toga mi se obratio muž s pitanjem „Kako vi Madjari na to gledate...?“ Jedva sam se mogla najzad držati, ali me vali jada začeli su nek kasnije bičevati. Onda kad se je ta isti tip još jednoč javio. U tom navijačkom vijencu bila je i jedna Slovačinja, sa slavonskim udvaračem, i ona je imala na sebi hrvatsku majicu, par riči je znala i progovoriti na hrvatskom, a poslije jednoga izvikivanja za batrenje hrvatske momčadi, moj dragi susjed je pokazao na nju pak je gizdavo rekao: – Vidiš, ona je naša! Je li? Jedna ka se zamota u majicu s hrvatskim grbom, a blage veze nima s hrvatstvom, a i ne zna hrvatski, ona je u očima domaćinov prava Hrvatica. A mi, ki se skodob pol jezerolječa borimo za održavanje svojega identiteta, tradicije i jezika u tudjini, mi smo Madjari. Bolno je to, ljudi moji... Doma jesmo najveći hrvatski lipotani u pjesmi, tancu i tamburi, ukras na tijelu Ugarske, a negda-negda zbog glasno izrečenoga hrvatstva u vlašćem selu i rasisti. A što smo mi u matičnoj zemlji? Većina Hrvatov u naručju stare domovine pojma ni nima da nas ima. Čudo jedno da Gradišćanskim Hrvatom se nazivaju nuagi i u Ugarskoj ter Slovačkoj, ne samo u bogatoj Austriji. Ki je pak kakovim slučajem čuo za nas (i pelda kaže), za toga smo „nek“ Madjari. Bravo, narode, nož nam u srce!

-Timea Horvat-

„Glasnikov tjedan“

Premda o tome razgovaramo i nadamo se već dvije godine, sve je više izvjesno kako će Hrvati u Mađarskoj, Hrvati u Pečuhu te grad Pečuh 2010. godine, negdje u njezinoj drugoj polovini imati na korištenje obnovljenu i proširenu zgradu Hrvatskog kazališta s velikom natkrivenom ljetnom pozornicom, gledalištem, modernim scenskim prostorima i popratnim tehničkim

uvjetima za nesmetan rad. Plod je to nastojanja i lobiranja u prvom redu ravnatelja Hrvatskog kazališta Antuna Vidakovića, vjerojatno započetima u danima kada je do njega stigla vijest kako je Pečuh dobio naslov „europska prijestolnica kulture 2010. godine“ ili možda već u godinama koje su prethodile tom događaju. Pomoću grada Zagreba prije gotovo dvije godine kupljena je nekretnina u susjedstvu, sadašnjega zdanja, počela je izrada nacrti i planova, nabavljanje dozvola, telefoniranja i lobiranja i u mađarskim i hrvatskim krugovima koja su, bar po riječima državnog tajnika Csáka, urodila i plodom. Jer za razvoj Hrvatskog kazališta stvoreni su svi preduvjeti, a svota od 250 milijuna forinti koja je potrebna za provedbu projekta u programima 2010. godine i ne bi trebala biti nepremostiv problem. Sve smo bliže završetku projekta,

a sam Vidaković spreman je uzeti lopatu u ruke i započeti prve radove. Ono što je najvažnije, bar iz mog kuta gledanja, to je obnovljeno Hrvatsko kazalište koje u planovima kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj perspektivno treba zauzeti istaknutu ulogu kao sastavni dio institucionalne baze hrvatske zajednice i dati daljnji poticaj njezinu širenju. Naravno, ako se osiguraju državna

jamstva za njegovo djelovanje. A zašto ne bi. Hrvatsko je kazalište danas u vlasništvu grada Pečuha koje financira 40% njegovih proračunskih okvira, a ostala sredstva se dobivaju iz državnih fondova namijenjenih djelatnosti kazališta, i to putem natječaja koji se nadležnom ministarstvu upućuje svake godine. Odlučnost državnog tajnika Csáka pomalo je zatekla i dogradonačelnika Gondu, ali je jedno sigurno: ni te odlučnosti ne bi bilo da Antun Vidaković sa svojim suradnicima nije napravio predradnje koje se ne mogu, niti se žele ignorirati u kulturnoj šarolikosti programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“. Hrvatima će ostati kazalište za prvo stoljeće trećega tisućljeća, koje moramo znati popuniti hrvatskim sadržajima, a sve poradi jačanja hrvatskoga jezika, nacionalne svijesti i samobitnosti...

Branka Pavić Blažetin

U Pečuhu su se 1. listopada sastali državna tajnica Ministarstva kulture Republike Hrvatske Nina Obuljan i državni tajnik Ministarstva obrazovanja i kulture Republike Mađarske, glavni Vladin koordinator programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“ Ferenc Csák

Aktualno

Hrvatska kulturna ponuda u programima „Pečuh 2010“

Obnovljeno i prošireno Hrvatsko kazalište u drugoj polovici 2010. g.

Državna tajnica Ministarstva kulture Republike Hrvatske Nina Obuljan 1. listopada boravila je u Pečuhu. Domaćin joj je bio državni tajnik Ministarstva obrazovanja i kulture Republike Mađarske, glavni Vladin koordinator programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“ Ferenc Csák.

Razgovori su vođeni na poglavarstvu grada Pečuha. Razgovaralo se o zajedničkoj sjednici dviju vlada koja će početkom studenoga biti održana u Pečuhu i o njenim pripremama, odnosno o potpisivanju sporazuma o zajedničkoj suradnji u sklopu programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“. Govorilo se o hrvatskoj kulturnoj ponudi u tim programima. Sporazum će potpisati nadležni ministri prilikom prvoga skorašnjeg susreta. Izaslanstvo, u kojem su bili i članovi Umjetničkog vijeća „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“, posjetilo je Hrvatski klub Augusta Šenoae gdje ih je voditelj Mišo Šarošac upoznao s radom Kluba, a nakon toga je u Domu civilnih zajednica održan okrugli stol kome su nazočili predstavnici javnog i kulturnog života Hrvata u gradu, među njima predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp, predsjednik pečuške Hrvatske samouprave Ivica Đurok, ravnatelj Hrvatskog kazališta Antun Vidaković, sveučilišni docent Ernest Barić te ravnatelj škole Miroslava Krležae Gabor Győrvári. Okrugli je stol imao za temu: Mogućnosti hrvatsko-mađarske kulturne suradnje glede projekta „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“. Dogradonačelnik Tibor Gonda pri tome je predstavio kulturno-partnerske odnose Pečuha s Hrvatskom, a o mogućnostima izgradnje suradnje hrvatske nacionalne manjine u Pečuhu govorio je predsjednik pečuške Hrvatske samouprave Ivica Đurok.

Na kraju dana dvoje državnih tajnika posjetilo je Hrvatsko kazalište gdje ih je ravnatelj upoznao s planovima proširenja zgrade u sklopu projekta „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“ na što je državni tajnik Csák najavio kako ćemo 2010. zasigurno imati obnovljeno i prošireno Hrvatsko kazalište u čiju je izgradnju potrebno uložiti 250 milijuna forinti. Taj novac ne bi trebao biti problem u svoti od 3,6 milijardi forinti koliko je država namijenila gradu Pečuhu za potrebe uspješnog ostvarenja spomenutoga projekta.

Ono što je Erika Koncz, tajnica Umjet-

ničkog vijeća Pečuh – Europska prijestolnica kulture 2010. uime Umjetničkog vijeća molilo od državne tajnice Obuljan, moglo bi se sažeti u tri točke: zajednička suradnja s hrvatskom stranom na promidžbi programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine“ i korištenje logoa. Budući da hrvatska strana osigurava u programima 10% hrvatskih sadržaja, predloženo je da se imenuje s njezine strane stručni tim koji će sudjelovati u radu Umjetničkoga vijeća. Obuljan je naglasila kako Hrvatsku raduje što je Pečuh nositelj naslova europska prijestolnica kulture toliko kao da je taj naslov dobio jedan hrvatski grad, jer u Pečuhu živi velik broj Hrvata koji su svojom stoljetnom nazočnošću oblikovali i sliku grada i pridonijeli njegovu kulturnom bogatstvu. Naglasila je kako su dosada uspješne prijestolnice bile i ostale oni gradovi koji su uspjeli otvoriti prostor novomu kulturnom životu i temeljima suradnje, stoga će hrvatska strana i intelektualno, ali i financijski zacijelo pomoći ostvarenju programa.

Pri posjetu Hrvatskom kazalištu arhitektica Erzsébet Zoltán, autorica planova obnove i proširenja Hrvatskog kazališta, upozнала je nazočne s planovima. Svi su bili oduševljeni i pokazali spremnost lobiranja za ostvarenje zamišljenoga. Radi se o ulaganju od 250 milijuna forinti. Sve potrebne dozvole, po riječima ravnatelja Antuna Vidakovića, pribavljene su, svi preduvjeti osigurani, naime grad Zagreb dao je sredstva za kupnju nekretnine u susjedstvu, nacrti su gotovi, dozvole pribavljene – čeka se zeleno svjetlo. Državni tajnik Csák kazao je, pun optimizma, kako ćemo u drugoj polovici 2010. godine vjerojatno imati obnovljeno i prošireno Hrvatsko kazalište koje će i ubuduće pridonositi kulturnoj šarolikosti i ponudi grada Pečuha.

Branka Pavić Blažetin

Budimpešta

Europski natječaji za obnovu crkava i javnih zgrada

Prema obavijesti Ureda predsjednika Vlade i Glavnog odjela za nacionalne i etničke manjine, od 15. listopada planira se objava europskog natječaja za stopostotno podupiranje crkvenih pravnih osoba u malim naseljima do pet tisuća stanovnika za ove djelatnosti: vanjska, unutarnja obnova crkava, strojarski radovi, obnova grijanja, uređivanje zelenih površina, izrada informacijskog materijala i informacijskih ploča te njihovo postavljanje. Najveća potpora za koju se može natjecati jest 200 tisuća eura ili 47'50 milijuna forinti. Prvi rok za prijavu na natječaj bit će od 15. listopada do 30. studenog ove godine, zatim u veljači, lipnju i listopadu 2009. godine.

Za mjesne samouprave, crkvene pravne osobe i civilne udruge u provinciji pokrenut će se natječaji za obnovu i razvoj njihova okoliša, čak i sa stopostotnom potporom. Za projekte u očuvanju kulturne baštine može se tražiti potpora sa 70 do 100-postotnim financiranjem u malim naseljima do pet tisuća stanovnika, ili u naseljima ispod sto osoba po četvornom kilometru, te u zaselcima naselja gdje živi najmanje dva posto mještana, ali s najmanje dvjesto stalnih stanovnika, izuzev budimpeštanskih aglomeracija i mikroregijskih središta. Natjecati se mogu mjesne i mjesne manjinske samouprave, samoupravne udruge, neprofitne udruge sa sjedištem u danom naselju, te crkvene pravne osobe. Cilj je natječaja očuvanje, održavanje i razvijanje kulturne baštine, popravljavanje izgleda naselja i okoliša, očuvanje i obnova prirodne i građevne kulturne baštine, te poboljšanje privlačnosti naselja. Potpora se može tražiti za vanjsku i unutarnju obnovu crkava i javnih zgrada, koje se nalaze pod mjesnom ili državnim zaštitom, za uređivanje, poboljšanje i obnavljanje prirodnog i povijesnog izgleda, nadalje za projekte koji pridonose očuvanju i razvijanju mjesnog identiteta. Natječaj će se proširiti i na obnovu zgrada koje nisu pod zaštitom, za uspostavljanje novih tržišta, za razvijanje i proširivanje postojećih, za njihovo udovoljavanje postojećim propisima, za dječja igrališta i za osuvremenjivanje postojećih.

Opširnije obavijesti na www.palyazatihirek.hu.

PEČUH – Orkestar „Vizin“ iz Pečuha nastupajućeg vikenda, 11–12. listopada, putuje u Novi Sad na Natjecanje tamburaških orkestara „Bisernica Janike Balaža“. Nije ovo prvi nastup pečuških momaka, oni su lani već bili u Novom Sadu i postigli zapažene rezultate.

Poziv

Bačinska Hrvatska samouprava i osnovna škola 17. rujna priređuju tradicionalni Susret hrvatskih učenika iz Bačke. Organizatori i ovim putem pozivaju sve škole u Bačkoj u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika na sudjelovanje Susretu s ekipama svojih učenika. Prijave se očekuju do 13. listopada na adresu:

Általános Iskola 6351 Bátya, Úttörő u. 2,
tel.: 06 78 468 016 ili na e-mail:

sulibaty@freemail.hu.

Organizatori rado očekuju sve prijave.

Ispravak – Potpora HDS-a Savezu za Dan Hrvata u Baji

Kako nam prigodom sjednice Bačvanskog ogranka SHM-a predsjednik Joso Ostrogonac reče, u tekstu o zasjedanju Skupštine HDS-a 13. rujna ove godine u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu „Zavičaj” u Vlačićima na otoku Pagu, (objavljenom u Hrvatskom glasniku broj 38 od 18. rujna na trećoj stranici) netočno piše „Savez je podnio molbu samoupravi da materijalno potpomaže organiziranje kongresa, tj. da snosi troškove putovanja delegata.” Predsjednik nas je zamolio da objavimo kako nije riječ o troškovima kongresa, nego o putnim troškovima članova Zemaljskog vijeća i Predsjedništva SHM-a za državni Dan Hrvata u Baji, za priredbu čiji je Savez suorganizator od samih početaka.

Pozivnica

Hrvatska samouprava grada Erčina i Racki klub u Erčinu pozivaju sve zainteresirane na tradicionalni Racki bal koji će se prirediti u Erčinu 11. listopada s početkom u 20 sati u gradskom Središtu za kulturu. Svirat će orkestar Kolo pod vodstvom Ladislava Halasa. U prostorijama Središta za kulturu posjetitelji će moći pogledati i prigodnu izložbu fotografija pod naslovom „Živjeli su s nama” koju su erčinski Hrvati upriličili kao spomen na voljene, članove obitelji te uspomenu na stare erčinske racke Hrvate.

Hrvatska samouprava grada Erčina

Poziv

Hrvatska gimnazija Miroslava Krleža Pečuh počela je s radom prije 25 godina. Tu značajnu obljetnicu djelatnici i učenici škole obilježiti će u njezinoj auli 22. listopada s početkom u 17 sati. Organizatori na proslavu očekuju sve bivše djelatnike škole i sve učenike koji su proteklih 25 godina pohađali Hrvatsku gimnaziju Miroslava Krležu u Pečuhu.

Razgovor s čavoljskim načelnikom

Uzorna suradnja s hrvatskom samoupravom koja mnogo čini na bogaćenju kulturnog života u mjestu

Načelnik János Berta primio je našega novinara u svom uredu

Bačvanski Čavolj jedno je od onih naših naselja u kojima danas živi malobrojna zajednica bunjevačkih Hrvata. Unatoč tome, posljednjih godina Hrvatska manjinska samouprava, na čelu sa Stipanom Mandićem, okupila je hrvatsku zajednicu, osnovala dječju i odraslu plesnu skupinu, obnovila narodnu nošnju, pokrenula tečaj hrvatskoga jezika, a redovito organizira i svoje priredbe na kojima se okuplja sve više ljudi, i ne samo Bunjevaca nego i drugih iz mjesta i okolnih naselja. Nema nastave hrvatskoga jezika u mjesnoj školi, ali od jeseni će pokrenuti i podučavanje našega jezika za učenike, barem u obliku kružoka. Hrvatska samouprava ne okuplja samo bunjevačku zajednicu nego svojim priredbama obogaćuje cjelokupni kulturni život u Čavolju. To nam potvrđuje i načelnik sela, ne skrivajući zadovoljstvo s aktivnostima hrvatske samouprave, koja pridonosi oživljavanju tradicija i pokretanju kulturnog života u mjestu. On nam je u razgovoru govorio o nastojanjima seoske samouprave da Čavolj krene putem razvoja.

Od 2006. načelnik sela Čavolja u prvom mandatu, János Berta, do svog izbora bio je deset godina agronom u javnoj službi Ministarstva poljoprivrede i vodoprivrede. Poslije završetka agrarnog fakulteta, stekavši diplomu inženjera vinarstva, 20 godina radio je u čavoljskoj zadruzi. Rodom iz Tázlára, prije 34 godine zaposlenje je dobio u Čavolju gdje i danas živi i radi. Nakon zadruge bio je poduzetnik, a zatim i ravnatelj jednog d. o. o.

Kako reče, bespomoćnost prijašnjega zastupničkog vijeća ponukala ga je da krene na izborima za načelnika sela. „Ako me pitate jesam li požalio, onda mogu reći, što se toga tiče, posla je znatno više iako sam i kao agronom obavljao dužnost ne samo u Čavolju nego i susjednom Sentivanu, Boroti i Rimu. Posla je puno više, a plaća nije toliko veća.

Ipak, ako se čovjek primi toga, onda mora po svojoj savjesti najbolje raditi.”

Za ono što radi, ima svekoliku podršku zastupničkog vijeća koje je kako nam reče, jedinstveno u Mađarskoj jer ima osam ženskih i jednoga muškog člana. Žene su dakle u velikoj većini, a nema ni stranačkog prepucavanja, svi rade za selo, radi boljitka.

„Nije zahvalan posao, a posla doista ima mnogo. Kao poljoprivrednik, sve sam učinio da se koristimo mogućnostima na opću dobrobit, to i danas pokušavam ostvariti kao načelnik. Trebamo iskoristiti mogućnosti, trebamo se natjecati, to prije nisam vidio. Još i u ono vrijeme, prije demokratskih promjena, bilo je raznih inicijativa od kojih je mnogo ostvareno, selo je uređivano, uljepšavano, a u proteklom razdoblju, prije 2006. g., gotovo ničega nije bilo, ništa nije napravljeno. U proteklih osam godina ostvaren je samo jedan put, koji je lijepo napravljen, a selo je stalo u razvoju, ljudi su se umorili od svega, nije bilo društvenog života. Sve me je to motiviralo da krenem za načelnika, te da svoje znanje, iskustvo i poznanstvo iskoristim u interesu promjena nabolje.”

Kakve su mogućnosti sela Čavolja, što se uspjelo ostvariti, pokrenuti u ove dvije godine?

– Mogućnosti su nam znatno bolje nego u susjednim mjestima, posebno na polju zapošljavanja. Onaj tko želi i hoće raditi u naselju, s dosta velikom sigurnošću može naći posao. Iako tome proturječi činjenica da je nezaposlenost prilično velika, ali je to pitanje suviše razglabati u današnjemu socijalnom položaju. Imamo jednu tvrtku Mogyi, jedno društvo ograničene odgovornosti koje zapošljava osobe s ograničenim pokretima, imamo jednu pirotehničku tvornicu, tvornicu tekstila, i još nekoliko poduzetništava koja zapošljavaju po deset ljudi. Da popravimo financijsko stanje, mjesna samouprava, zastupničko vijeće mnogo radi, želja nam je u obliku zajedničkoga gospodarskog društva pokrenuti neko veliko ulaganje. Nadam se da još ove godine, za što nam je potrebna izmjena seoskog plana za razvoj i pribavljanje raznih drugih dozvola.

Porez na obrt je od početaka 1,5 posto, što ne želimo, niti hoćemo povisiti. Dodatna sredstva želimo osigurati putem natječaja, a za to osigurati vlastite izvore. Čeka nas obnova mreže putova, prilagođavanje seoskih zgrada suvremenim zahtjevima. Osim toga dom kulture već 20 godina stoji prazan, stoga želimo sudjelovati na natječaju LEADER, u

Stipan Mandić u uredu Hrvatske manjinske samouprave, čije prostorije krasi i slike istaknutih velikana – čavoljskog župnika Ivana Petreša, isusovca Petra Pančića i pjesnikinje Roze Vidaković

programima za obnovu središta naselja, za društveni prostor, i zajedno s okolnim naseljima u izgradnji kanalizacije. Do studenog ćemo ponovno predati natječaj, nakon što u prvom pokušaju nismo osvojili sredstva. Udruživanjem s drugima nadamo se da ćemo uspjeti u tome.

Molim Vas da nam ukratko predstavite naselje?

– Čavolj ima 2011 stanovnika, ali 24 posto od toga čine stariji od 60 godina. Zastarjelo je stanovništvo, a broj rođenih stalno opada. Trenutno imamo 114 učenika i 52 djece u vrtiću. Dosada ove godine imamo samo šest novorođenčadi. Kad smo stupili na svoju dužnost, odmah smo poduzeli korake da se pokrene integracija naših ustanova. Odgojno-obrazovne ustanove organizirali smo zajedno s okolnim naseljima (Borota, Rim, Érsekhalma) sa središtem u Dudvaru (Nemesnáduvar) gdje radi njemačka, narodnosna škola. Tako smo u odnosu na lanjsku godinu, iako smo dobili samo dva milijuna forinti više, uštedjeli 14 milijuna. Nitko nije oštećen, dapače, a uštedjeli smo novac. Ne govoreći o tome da Dudvar kao njemačko naselje, u kojem je i mjesna samouprava većinski njemačka, puno toga može dati, škola je dobro opremljena i organizirana. Osim toga, podigli smo stručnost, pedagoški rad je uspješniji. Sada razmišljam o obnovi zgrada, a vjerojatno ni iduće četiri godine neće nitko putovati.

Kakav je društveno-kulturni život, kakva je suradnja s manjinskim samoupravama?

– Društveni život je oživio, a tome je značajan doprinos dala upravo Hrvatska manjinska samouprava. Suradnja s manjinskim samoupravama i manjinskim zajednicama vrlo je dobra i korektna, jednako kao i sa svim civilnim udrugama. Zato trebamo usko surađivati, jer što one obave umjesto nas, ili

zajedno s nama, to olakšava i naš posao. Primjer za to je Dan sela, koji je iz godine u godinu uspješniji. Nekada je njemačka samouprava bila aktivnija u tome. Danas nam u tome najviše pomaže Hrvatska manjinska samouprava. Ne želim previše hvaliti hrvatsku samoupravu, ali doista dobro radi, okupila je i okuplja zajednicu bunjevačkih Hrvata, posebno mlade i srednju generaciju, koji oko sebe okupljaju prijatelje i znance. Uz to uključuje i mnogo podupiratelja, ne samo Hrvate nego i druge nacionalnosti.

Imate li možda prijateljsko naselje?

– Nemamo prijateljsko naselje jer je zamrla veza s Nasvadom u Slovačkoj, s kojim Sentivan održava bolje veze iako i kod nas ima mnogo mještana čiji su preci došli iz toga mjesta. Isti je slučaj i s Weiblingenom u Njemačkoj, ove godine će s Bajom proslaviti 20. obljetnicu suradnje. Nadamo se da će i ta veza biti obnovljena, iako smo mi manji od Baje, ali cijeli Weiblingen nekada je napučen iseljavanjem Čavoljaca. Drago bi nam bilo uspostaviti i suradnju s hrvatskim naseljima u budućnosti, na obostranu korist, i u korist hrvatske samouprave. Koliko znam, hrvatska je samouprava na dobrom putu da se i to ostvari.

Koja je najveća godišnja priredba?

– Možemo reći da je Dan sela najveći događaj, sve je veći, ali se mora spomenuti da ćemo u suradnji s poduzetnicima ponovno slaviti 1. svibnja, ne onako kao u prošlosti, nego u onome prvotnom duhu toga praznika. U okviru 20. kolovoza održat ćemo svečanu sjednicu, s domjenkom, na kojoj ćemo uručiti odličja počasnoga građanina i odličja za istaknuti rad za Čavolj. Osim toga nadamo se da će se i dogodne prirediti pučka plesna zabava koju je i ove godine organizirala čavoljska hrvatska samouprava, a na kojoj se okupilo domalo tristo mještana i gostiju iz okolnih naselja.

S. B.

Subotički VIII. Festival bunjevačkih pisama

U petak, 26. rujna, u prostorijama Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačko kolo” priređen je VIII. Festival bunjevačkih pisama. Kao što reče Marko Sente, predsjednik organizacijskog odbora,

ovaj je festival utemeljen zato da se bunjevačka pjesma popularizira, te da bi mladi momci i djevojke dobili prostora za predstavljanje svog umijeća u pjevanju. I te večeri, kao i prethodnih godina, natjecalo se mnogo izvođača (ove godine 17), sa naravno isto toliko pjesama. Treba spomenuti da je sve izvođače pratio festivalski orkestar „Bunjevačkog kola” pod ravnanjem Mire Temunović. Među izvođačima našla se i mlada Bunjevka iz Kačmara, Anet Balažić, učenica četvrtog razreda pečuška Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje, koja je izvela pjesmu Marka Dekića „Jesen stiže”. Program se izravno mogao gledati preko satelita i u Americi, te diljem Europe. Nakon gotovo dvosatnoga natjecateljskog programa, dok je stručni žiri zasjedao (i dok su stizali SMS-glasovi), u revijalnom dijelu programa gledatelje su zabavljali vrsni svirači Orkestra „Vizin” iz Pečuha. Oni su izveli bunjevačke, podravske, mađarske melodije, te nekoliko omiljenih bačvanskih pjesama i kola, kojima su oduševili publiku. U međuvremenu stručni ocjenjivački sud je imao težak posao, no nakraju se ipak našla najbolja pjesma i najbolji izvođač. Za najbolju pjesmu Festivala izabrana je pjesma „A oj, ženo” koju je izveo Boris Godar uz pratnju tamburaškog orkestra iz Tavankuta i Festivalskog orkestra pod ravnanjem Mire Temunović. Tekst je napisao Marko Sente, glazbu Nikola Jaramazović, a aranžman Stipan Jaramazović. Naravno, nagrađena je i druga, te treća najbolja pjesma, najbolji aranžman, najbolji tekst pjesme, najbolji debitant, a dodijeljena je i nagrada publike.

Vesna Velin

SANTOVO – Roditeljska zajednica Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu priređuje Berbenu zabavu koja će se održati u subotu, 11. listopada, u mjesnoj Gostionici s početkom u 19 sati. Za dobro raspoloženje pobrinut će se Orkestar „Bačka” iz Gare. Priređuje se zabava uz glazbu, ples i vrijedne tombole. Ulaznice su po cijeni od 700 Ft po osobi. Organizatori svakoga rado čekaju. Ulaznice s rezervacijom stola u preprodaji u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu na telefonu 79/554-313 ili 79/554-314.

Medjunarodni
folklorni ansambl
u povorki

Gdo se jednoč gane u Čepreg, neka se najpripravi na velike emocije, suze, na neku bolnu nostalgiju, na neizrecivo pokajanje ovde živećih zavolj toga da svojoj dicit nisu mogli u toplom domu ter mišanom hištvu prikdati svoj materinski jezik, tu čut ka nas oko srca stopli kad govorimo o samosvisti. Iako Hrvatska manjinska samouprava u Čepregu jur ljeta dugo se trudi kako-tako održati u svojem uskom krugu ter gajiti i od samoga početka dati naučiti najmladjim hrvatski jezik, zbog financijskih preprekov samo svako drugo ljeto dojde red na jednu orijašku priredbu, ku su 20. septembra, subotu, narikatali takorekuć „gradski Gradišćanci“. U mjesnoj crikvi dr. Anton Kolić, farnik iz Ratištofa, je celebrirao mašu, ku su prekrasnim jaćenjem pratili jandrofski muži. U ranosjesenskoj hladnoći je hrabreno koracala povorka u narodni nošnja, jačuć, guslajuć, pozivajuć stanovnike gradića na folklornu predstavu u kulturni dom. Ovput je otvorena dokumentarna izložba o grofovskoj obitelji Janković, čiji kotrigi su desetljeća dugo živili med Daruvarom i Čepregom. Svako novo otkriće u svezi s njimi prez sumlje obraduje Mariju Kralj, predsjednicu HMS-a u Čepregu, kot i peštansku etnografkinju Terézu Horváth ke su prvenstveno zaslužne da u mjesnoj knjižnici

Dan Hrvatov u Čepregu

Hrvatska maša, folklorno otpodne i povijesna izložba

na kipici, dokumenti, i pomoću različitih orudaljev (npr. na cigla s Jankovićevimi grbi) se prezentira jedan, dovidob manje otkriveni segment hrvatsko-ugarske hištore. Med časnim gosti na početku folklornoga programa mogla je pozdraviti Marija Kralj parlamentarnoga zastupnika Tamása Básthya (koga skoro pri svakoj hrvatskoj priredbi strefimo u ovom kraju), potpredsjednika Hrvatske državne samouprave Matiju Šmatovića, ki je i otvorio festival, Mariju Pilšić, predsjednicu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, ter mjesnoga načelnika Jenőa Háromia, od koga smo doznali da je zaistinu gizdav na djelovanje ovdešnjih Hrvatov. Kad je kasnije dospio na svetačnost i židanski gospodin Štefan Dumović, zbog nedavne prometne nesriće još s pomoćnim okvirom za hodanje, nastala je prava ovacija u dvorani kulturnoga doma. Zapravo do takove ovacije toga dana je došlo i većputi. Najprlje za jaćenjem domaćih pjevačev i pjevačic, ki su svako ljeto sve zreliji, sve bolje zvuću, pod peljanjem dirigentice Sabine Balog. Sambotelski jačkari korusa Svete Cecilije i nadalje su garancija za gradišćansko kvalitetno zborovno jaćenje. Mnogim gledateljem je palo napamet pri Glamočkom kolu od Medjunarodnoga folklornoga ansambla da škrljaču dolihitu pred ovimi mladimi tančoši ki prez muzike, samo na ritam koraka sposobni su publiku otpeljati do daleke Bosne i Hercegovine. Od njih smo vidili na visokom nivou još tance iz Posavine ter Medjimurja. Jubilarna „Peruška Marija“, ka je prošloga vikenda slavila petnaest ljet jaćenja u Hrvatskom Židanu, svaki put rado skoči u Čepreg, kade mnogo Židancev stanuje. Po broju članov morebit u cijelom Gradišću je najveći zbor Hrvatov iz Staroga Grada (rodod iz Kemlje, Bizonje) i oni su

toga otpodneva polipšali program. „Botice uši“ je privatno ime za mlade divojke u Čepregu ke se trudu upoznati hrvatski jezik. U njevoj izvedbi smo čuli hrvatske narodne jačke kot i dalmatinske pisme. Kad su pak muži sa zlatnimi guti iz Hrvatskoga Jandrofa dospili na binu, onda je nek nastala prava žarka atmosfera. Oni su živi dokaz, ne moramo ravno do Dalmacije da čujemo prekrasne klape, dovoljno nam je da se uputimo prema sjeveru. Radoslav Janković i njegovi kantautori zeli su svojim jaćenjem zdravu pamet cijeloj publiku na toliko da su se domaće jačkarice dorivale do njih, a skupnu jačku jedva je bilo čuti od burnoga aplauza. Kako se čuje, uza to i noćna će se zabava dugo pametiti u Čepregu...

-Timea Horvat-

Muški zbor Hrvatskoga Jandrofa je bio pravi adut toga otpodneva

Čepreške divojke rado jaču skupa

Intervju s Marijom Kralj, predsjednicom HMS-a u Čepregu, prilikom orijaške kulturne manifestacije

„Mi smo svi jednaki, od jednoga stabla smo, ali to jako ljuto zabimo!“

Razgovarala: Timea Horvat

Svako drugo ljeto se priredjuje velika kulturna manifestacija u Čepregu, kade živi 40–50 Hrvatov u mišanom hištvu, uglavnom doseljeni iz okolišnih gradišćanskih sel. Pri ovakovi prilika ovde skupadojde 200–300 Hrvatov, što to za Vas znači?

– Ki se z ovim bavi, ta dobro zna da ov dan za organizatore ne dura jedan dan, nek misecdan prlje, pol ljeta prlje se začme priprava. Dokle se naticanja napišu, praktički cijelo ljeto se moramo baviti ovim poslom. S druge strane pak to znači da u ovakovu dobu gušće kontaktiramo s gradišćanskimi seli i zaista se trudimo jedan drugoga bolje spoznati. Ja znam da u meni je fiksna ideja, da mi je najveća bol da se međusobno ne poznamo dovoljno. Ako se pak malo spoznamo, i onda mi se neki nečedu ni pokloniti, niti priznati da sam ja isto takova Hrvatica kot oni. Čini mi se da mi Hrvati ne poštujemo jedan drugoga. Kad se malo bolje spoznamo bližnje uz stol, uz ovakove kulturne manifestacije, onda pak vidimo da ni oni drugi nisu bolji ni gorji od nas. Mi smo svi jednaki, od jednoga stabla smo, ali to jako ljuto zabimo! Osobni kontakti su jako važni i da se naša srca približavaju, aš ja si mislim da ovo naše hrvatstvo već ni takovo kad smo se mi narodili; 40–50 ljet starim-mladim ljudem, nam je hrvatski još materinski jezik, doma smo se tako pominali, i otac i mati su bili Hrvati, ali mi ki dalje živimo va mišani braki, jedino va duši, va srci moremo ovo dalje gajiti. Ako ovako ide dalje, spametno moremo čuda toga napraviti, pak znamda će moći ovo hrvatstvo malo dalje proći i asimilacija morebit neće nas totalno zničiti, krajspraviti.

Med nastupajućimi grupami imate danas i takove ke još nigdar nisu bile u Čepregu?

– Imaš pravo. To je najprlje muški zbor iz Hrvatskoga Jandrofa, iz Slovačke, s njimi smo se lanika spoznali u Kemlji, kade je takaj bio Hrvatski dan. Moram reći da mene su osobito začarali ovi muži kad su stali uz crikvu, a onda još nisam znala ki su ti, nek sam je poslije čula va crikvi jačiti. Navečer smo se spoznali i onda smo se jur dogovorili za današnji dan. Va marciju sam im poslala mail, i to moram reći da nisam dobila odgovor pak sam bila jako turobna. U juliji pak mi se javio njev peljač Radoslav Janković ter me pitao je li još ta pozivnica aktualna, pak sam mu rekla: bolje nek što vi mislite. I ovako su hvala Bogu danas i oni dospili k nam. Imamo za goste još jednu novu grupu, Medjunarodni folklorni ansambl, prvenstveno gradišćanske mladine, aš kako znam, člani su tančoši iz Slovačke, Austrije i Ugarske.

Marija Kralj uz čepreškoga načelnika Jenőa Háromia u vijencu mjesnih jačkaric

Sve već pozitivnoga čujemo o nji, i zato smo bili znatiželji na njevu produkciju. Ja se osobno veselim da su takovo društvo uspili napraviti i da su se danas i oni odazvali našem pozivu.

Negda-negda je dost jednostran scenarij ovakovih kulturnih sastanok s hrvatskom mašom i dugournimi nastupi pozvanih grup, no čepreški Hrvati su uvrstili u svoj program još jednu, pažnje vridnu točku...

– Znam da misliš na izložbu Jankoviće, i za ovo morem reći da nam je spalo iz neba. Projduće ljeto ovde u Čepregu je bio spomen-dan Izidora Jankovića, ki je umro pred 150-imi ljeti, i Pála Nagya Felsőbükia. Oni su bili va našem kraju gospodari pred 250-imi ljeti.

Teréz Horváth, etnografkinja iz Budimpešte, a stariotac su joj bili iz Čeprega, no ona si je zela va glavu da će malo istraživati povijesnu pozadinu Jankoviće i tako se je narodila ta prva izložba ku danas ovde u Čepregu predstavljamo u knjižnici po drugi put. Kad sam pak već čula o ti Jankovići, onda sam se odlučila da ja te njegove nasljednike moram viditi u Daruvaru. Tako smo lani va maju s jednom stručnom delegacijom otputovali u Hrvatsku, a onda va oktobru sam otpeljala i naše čepreške Hrvate, to je bio velik doživljaj, još nas je i gradonačelnik primio. Na ovu našu priredbu smo pozvali i njih, no delegacija nam je ov tajedan otpovidala dolazak. Zato se veselim da smo ovu izložbu napravili jer ovako će viditi i svi naši gosti kakove bogate veze mi imamo s Daruvarom.

Danas sam se malo dokrala i na vašu probu, jer dobro znamo da uz brojne pozvane grupe nastupate i vi, mjesni jačkari. Što moramo znati za vaše društvo?

– Najvažnije je da imamo jako dobru peljačicu Sabinu Balog, ona je iz Unde, sa srcem i dušom je s nami. Mi, ki smo skupa, iz srca si jačimo gradišćanske jačke ke smo si iz doma doprimili, a učimo si i nove. Nastupit ćedu i naši mladi ki se uču po hrvatski, pod nazivom Botice uši. To su oni sami izmislili. Tajedno jedanput se najdu u našem klubu s učiteljicom Kristinom Pantoš, sad jur pet-šest ljet dugo. Oni se svenek s velikim oduševljenjem priprava na predstavu da pokažu što su si naučili u prođućem ljeto. Od ljeta do ljeta lipše izgovaraju hrvatske riči, a neki znaju i odgovoriti po hrvatski. To je za nas takov rezultat zač je bilo vridno ovo sve začeti.

Izložba naivnog slikara Josipa Cugovčana u Pečuhu

U pečuškom Domu umjetnosti i književnosti 17. rujna otvoren je 13. Festival *Dobro došli, naši mili gosti*. U organizaciji KUD-a „Tanac” ovogodišnji festival započeo je otvaranjem izložbe naivnog slikara Josipa Cugovčana. Na svečanom otvorenju nazočni su bili ugledni gosti iz Hrvatske, tako Vjekoslav Flamecetu, zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije, Mladen Antolić, pročelnik ureda za prosvjetu, kulturu, znanost i šport Koprivničko-križevačke županije, te umjetnik Josip Cugovčan. Otvaranju je nazočio i János Hargitai, predsjednik skupštine Baranjske županije, te Győző Szatyor, predsjednik Odbora za kulturu Skupštine Baranjske županije. Cugovčanovu izložbu otvorio je Jakša Ferkov, ravnatelj mohačkog muzeja. U

programu otvaranja sudjelovali su i članovi poznatoga pečuškog Orkestra „Vizin”.

Josip Cugovčan rođen je 1955. godine u Podravskim Sesvetama u Hrvatskoj, gdje i danas živi. Slikarstvom se sustavno bavi od 1971. godine, u čemu mu savjetima pomaže njegov bivši nastavnik likovnog odgoja. Najčešći motivi njegovih slika jesu folklorni običaji i krajobraz Podravine. Prvi put izlaže u Đurđevcu 1972, a prvu samostalnu izložbu imao je u 1975. godine. Izlaže na mnogim skupnim i samostalnim izložbama u Hrvatskoj i diljem svijeta. Josip Cugovčan skupljač je narodnoga blaga i vlasnik bogate etnografske i arheološke zbirke. Poznat je i kao oslikavač uskrasnih pisanica na tradicijski način.

Renata Božanović

Odlični nastup gradišćanskih tamburašov

Koljnofski Goranci i umočki Kajkavci u Budimpešti

Prilikom Svitskoga dana muzike su gradišćanski „zlatni” tamburaši, koljnofski Goranci i umočki Kajkavci održali odlični koncert u Etnografskom muzeju 28. septembra, nedilju. Po riči njevoga peljača Janoša Sallmera, na ovoj priredbi zvana njih je još nastupalo sedam grup iz Ugarske i Slovačke, dva citeraški orkestri i pet jačkarnih zborov.

U glazbi odlično složni i spojeni tamburaši iz Umoka i Koljnofa, vjerojatno će i skupa nastupati kljetu na desetoj obljetnici Kajkavcev.

Drugo za jedno

Na komornoj sceni Pečuškoga nacionalnog kazališta 21. rujna gostovalo je Istarsko narodno kazalište iz Pule s plesnom predstavom „Drugo za jedno”. Autor i redatelj te kazališne jest mladi hrvatski koreograf Matija Ferlin. Premijera je bila prije godinu dana, a pečuška je izvedba sastavni dio male turneje, pa je predstava, osim u Pečuhu, izvedena i u Subotici, Zrenjaninu i Novom Sadu.

Ovo plesno kazalište i predstava u izvedbi Matije Ferlina i Dijane Vidušin, glumice Hrvatskoga narodnog kazališta Split, govori o ljubavi i ljubavnim vezama na pomalo neobičan i nastran način. Koristeći iskustvo zaljublivanja, odljublivanja, prijevare, flerta, grijeha i sličnih senzacija u odnosu između dvoje ljudi, Ferlin teži otklanjanju dekorativnog trena vezanog uz tjelesnost, te u tom pročišćenju forme pronalazi nove izražajne strukture i mogućnosti. Glazbu, osim Đurđice Barlović i Ferida Avdića, radio je Willem Miličević, skupa s Ivanom Arnoldom. Tekstove je za dva songa potpisao Thomas Wilschewski iz Berlina. Kako sam dugo radio vani, nisam imao mnogo poznanstava, pa sam kostime i scenografiju uradio sam, kaže Matija Ferlin kojega kritika svrstava u najistaknutije figure mlađe hrvatske plesne scene, izrazite scenske pojavnosti i naglašene nadarenosti. Jedna solopredstava u pripremi je u Hrvatskoj, a u Beču trenutačno priprema dvije nove predstave.

bpb

Trenutak za pjesmu

Jure Kaštelan

Volio bih da me voliš

Volio bih da me voliš
da budem cvijet u tvojoj kosi.
Ako si noć, ja ću bit zora
i bljesak svjetlosti u rosi.

Volio bih da me voliš
i da svi dani budu pjesma.
Ako si izvor, i ja ću biti
u živoj stijeni bistra česma.

Teatar „Gavran” u Budimpešti

Nakon predstava u austrijskom dijelu Gradišća te u Pečuhu i Mohaču, kazališni umjetnici zagrebačkog Teatra „Gavran”, gostovali su u budimpeštanskom HOŠIG-u s komedijom „Zabranjeno smijanje” svjetski poznatoga Mire Gavrana.

Ispred dupke pune školske aule nazočne predstavnike hrvatskih okružnih samouprava, učenike gimnazijskih razreda, prosvjetne djelatnike škole te uzvanike, među njima veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Ivana Bandića i njegove suradnike, veleposlanika Republike Bosne i Hercegovine te dramske umjetnike iz Zagreba pozdravila je ravnateljica naše odgojno-obrazovne ustanove Anica Petreš Németh, a uime gostujućih glumaca iz Hrvatske pozdrave je uputila i zaželjela ugodnu zabavu autorova supruga Mladena Gavran.

O najizvođenijemu hrvatskom dramskom piscu i književniku u svijetu, proteklih petnaestak godina valja znati da je rođen u Gornjoj Trnavi u Sloveniji 1961. te da je dramaturgiju studirao na AKFT u Zagrebu, a potom radio kao dramaturg i ravnatelj Teatra ITD u kojem pokreće i vodi scenu Suvremena hrvatska drama. Od 1992. djeluje kao profesionalni pisac, književnik i pokretač časopisa Plima, a poznat je i kao idejni začetnik (1992) i stalni pisac Epilog Teatra. Debitirao je 1983. s dramom Kreontova Antigona. Godine 1989. objavljuje knjigu pripovjedaka Mali neobični ljudi te prvi svoj roman Zaboravljeni sin ili Anđeo iz Omorine. Piše i za djecu. Njegov komediografski niz počinje 1991. komedijom Muž moje žene. Najznačajniji kazališni tekstovi su mu Sve o ženama, Ljubavi Georgea Washingtona, Hotel Babilon, Kad umire glumac, Noć bogova i drugi... Na mađarski jezik mu je prevedena groteskna Pacijent doktora Freuda. Devedesetih godina drame mu bivaju izvedene u brojnim svjetskim kazalištima, njegove je predstave posjetilo više od milijun i pol ljubitelja kazališta. Dobitnik je niza književnih i kazališnih nagrada i priznanja, među njima i Nagradu Ministarstva kulture „Marin Držić”. Teatar „Gavran” utemeljen je 2002. godine.

Ovoga je puta vrsna komičarska trojka u ulozi muža Borisa (Tomislav Martić), njegove žene Mie (Mladena Gavran) i ljubavnice Nine (Antonija Stanišić) i u režiji vrsnog Zorana Mužića i našim ljubiteljima kazališnih scena predstavila komediju „Zabranjeno smijanje”.

Gledatelji su se tijekom stotinjak minuta nauživali duhovitosti i varljive svakodnevice bračnoga bitka. Spomenuti glumački sastav svojom pomamnom, jarnosnom, mahnitom i šaljivom, često naizmjenično primjenljivom izražajnošću razotkrivanja osobnih mana, vrlina i sudbina izazvala simpatična razumije-

vanja u dramskim scenama ljudskih zgoda i nezgoda. Naime, scenskom suglasnošću, promjenljivim kuloarskim ozračjima, nostalgično-glazbenim ulogama te svjetlosnim efektima glumci su uspjeli živopisno upričiti pojedine monološke, a napose dijaloške trenutke ne samo neobične nego u suvremenim svakodnevicama hotimične ili nehotimične komplicirane ljudske sudbinske dogodovštine koje proizlaze iz zanesenoga ljubavnog trokuta muža, žene i ljubavnice, a što se očito i uprizorilo razdraganim smijanjem gledatelja i zahvalnim pljeskanjem na koncu komedije.

I ovim putem čestitamo uvijek dragim gostima iz Lijepe Naše, umjetnicima iz Zagreba!

Marko Dekić

Štefan Dumović 30 ljet dušobrižnik Hrvatskoga Židana

Dugoljetošnji židanski farnik Štefan Dumović 21. septembra, nedilju, održao je svoju zahvalnu svetu mašu da je jur 30 ljet dušobrižnik u Hrvatskom Židanu. Pir svetoj maši je jačio mjesni zbor Peruška Marija. Glavni koncelebrant je bio prof. Rajmund Temmel iz Željeznoga, ki je za dar naprikdao našem farniku originalnu mašnu pratež od svile, ku pratež su donesli iz Indije. Va svetačnoj prodiki su istaknuli da je jubilar „pravo hrvatsko drivo” – ki ima moć, i ne moru ga vihori potući i da stoji na čvrsti noga – ter ki je u svakom pogledu duhovnik, ljudem na pomoć, drugomu batrenje, turobnim na spasenje. Farnik Štefan Dumović je u svojoj prodiki istaknuo da on živi kot duhovnik u Kristuševom pogledu, po riči Jezuševih: „Ne vi ste izibrali mene, nego ja sam vas izibrao”. Na koncu maše su jubilaru zahvalila sva seoska društva za njegovo djelovanje u našoj zajednici. Ova su bila: Seoska samouprava Hrvatskoga Židana, mjesna Hrvatska manjinska samouprava, Dobrovoljno društvo ognjogascsev, nogometaši, zbor Peruška Marija, KUD Čakavci, ministranti i dica iz osnovne škole. Po blagoslovu su se otpjevale jačke Zdrava diva ter Boldogasszony Anyánk. Po svetoj maši je bio skupni objed u kulturnom domu, kamo su bili svi nazočni pozvani. Uz dobro jilo i pilo se je svečevalo i družilo do večeri. Jubilaru željimo Božji blagoslov i da još mnogo ljet med nami služu Boga i svoju malu čredu, da čim prije ozdravu i od srca im velimo za sve, Bog plati!

Zita Horvat

Bogatstvo....

Za lijepa vremena starije Santovce i dan-danas vidamo „prid lisom na klupčici”.
Na slici: Matija Stipanov (r. 1929) i Marin Mandić (r. 1922)

Hrvatsko veselje u Novom Selu

Hrvatske samouprave Šomođske županije, Seoske i Hrvatske samouprave Novoga Sela te Peppi d. o. o. Uz parlamentarnog zastupnika Lászla Kuzmu, priredbi je nazočio i zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš.

U prijepodnevnom satima na seoskome nogometnom igralištu susrele su se i ogledale momčadi iz Martinaca, Daranja, Potonje, Lukovišća, Gardonja i Novoga Sela te iz Dombola. Pobjednici su ovoga puta bili daranjski nogometaši, a Novoseljani su osvojili tek treće mjesto. Kako nam reče načelnik sela Ivo Ilijašić, ovo je već tradicionalni deseti seoski dan; otkada je on izabran za načelnika, prije deset godina, seosko veselje nije izostalo. Potrebno je to našim ljudima. Ove su godine na prijedlog Hrvatske samouprave i njezina predsjednika Bele Siladija organizirali i festival duduša. Pozvali su dvadesetak duduša kako bi se družili s njihovim počasnim građaninom, bač Pavom, najstarijim dudušem među Hrvatima u Mađarskoj. A došli su i duduši i gajdaši iz Hrvatske i Mađarske. Sve je njih okupilo Novo Selo i svi su se oni dobro osjećali, kako su i pokazali mimohodom kratkom, ali ljudima ispunjenom novoselskom ulicom. Raduje i činjenica kako u KUD-u „Drava” ima sve više članova, njih tridesetak, i kako među njima ima i sve više i mladih, polaznika lukoviške škole. Oni su ovoga puta izveli Podravski svatovac, u obradi „Drave”, a u koreografiji Lenarda Trauma koji vježba s njima, kao i s mališanima lukoviške škole. Voditeljica KUD-a Margita Romolic Esze pohvalila se kako će uskoro imati i svoj orkestar, koji čine učenici lukoviške škole s kojima marljivo vježba glazbeni pedagog Tibor Kedves. Što još reći o veselju u Novom Selu? Bilo je to okupljanje marnih i vrijednih ljudi oko tradicije i folklor predaka. Ljudi koji, unatoč kadšto i slijepoj ulici u kojoj se nalaze, imaju snage ustrajati i u ovim teškim vremenima pokazati kako znaju čuvati svoje korijene.

Ivo Ilijašić, načelnik Novoga Sela, sa suprugom

Pavo Gadanji, Gorjanac

Bačo Pavo glazbom se počeo baviti već kao srednjoškolic. Svoje prve tambure napravio je sam. Sviranje također nije učio ni od koga. Počeo je svirati u mjesnom orkestru. Svake subote i nedjelje su zabavljali Novoseljane. Od 1956. g. mijenjaju se članovi orkestra, počeli su svirati i harmoniku, ali Pavo je ostao kod tambure. Godine 1974. umro je njegov

najbolji prijatelj, svirač Đuro Žarac iz tog sastava. Tada Pavo mijenja tambure na gajde. Blizu njegove kuće u Novom Selu živio je stari duduš koji mu je rekao da Pavo nikad neće moći napraviti dudu samostalno. Iznenadio se kada mu je Pavo pokazao svoje prve dudu kako lijepo sviraju. U ono doba mladi nisu voljeli to glazbalo. Kada je Pavo počeo surađivati s mjesnom plesnom skupinom „Drava”, gajde su postale sve omiljenije. Najveće su uspjehe postigli u državnom programu „Röpülj, páva” i na folklornom festivalu u Zagrebu 1976. g. Od 1978. g. surađuje s Jozom Romolicem i Đurom Dudašem, legendarnim narodnim pjevačima iz Lukovišća. Često nastupa s kulturnim umjetničkim društvima „Baranja” i „Tanac” iz Pečuha. Od 2003. g. svira s pjevačkim zborom „Vunenaš” iz Novoga Sela, a od 2007. g. i s lukoviškim KUD-om „Drava”. Godine 2008. slavimo njegovu 60-godišnju karijeru. Nagradu „Počasni građanin Novoga Sela” primio je 27. srpnja 2008. g.

Branka Pavić Blažetin

„Prez zelja nij’ veselja!“

Dani zelja u Koprivnički Bregi s Gradišćanskimi Hrvatima

Petrovišćan Jožef Timar htio se ovjekovječiti u ovom ambijentu

Zanimljivo se je začela nedilja, 21. septembra, kad su Gradišćanski Hrvati iz Bika, na čelu s predsjednikom Hrvatske manjinske samouprave Janošom Viragom i načelnikom grada Lajosom Horváthom krenuli na put u rani jutarnji ura prema Petrovom Selu. Ovdje bi morali gorizeti folklorashe i tamburashe HKD-a Gradišće, samo to nije tako lako išlo pokidob muzikanti „Pinkice“ do zore su guslali u Gornjem Četaru, i čez pol ure dost teško se sabrati na put u Hrvatsku. S jednonurnim zakašnjenjem uspjeli smo se ganuti, dokle za Kermendom jur nestrpljivo su naš autobus čekali Plajgorci, pod peljanjem Vincija Hergovića. Njim nije to bio prvi poziv na Dan zelja, kojega su i ljetos tradicionalno priredili u tom naselju Mjesni odbor, Udruga žen i Udruga prijateljev kulture „Vlado Dolenc“, polag grada Koprivnice. Koprivnički Bregi s oko 1500 stanovnikov su jur u prošlosti postali poznati po bregovskom zelju, a ov dan je u cjelini govorio o tom simbolu prik kojega se je razvijalo ovo mjesto i kade Bregovci držu da „prez zelja nij’ veselja“. Delegacija iz

Ugarske u gustoj godini, dopodne je dočeka na Glavnom trgu glazbom puhačkoga orkestra i obilnim stolom ter pozdravnimi riči načelnika Izidora Galinca. U nazočnosti brojnih državnih, županijskih, mjesnih političarov ter uz široki interes domaćih medijov je otvoren 11. Dan zelja, a potom u mjesnoj crikvi je mašu zahvalnicu služio domaći farnik Josip Koščak. Na dvoru su prvenstveno žene predstavile mnoštvu, pod parapлом, kako se je negda doma djelalo sa zeljem, a uz različite ekološke proizvodnje, iz kih je nekoliko primjerov i predstavljeno u nevjerojatnoj mjeri, pogledi su mogli zastati i na novi mašini, traktori za obradivanje zemlje. Na objed su nam domaćini servirali takovu bogatu kombinaciju od jila da se je šikalo sve kušati od sarme, sve do krpice i štrukle od zelja. Za velik broj uzvanikov je znamda i pretijesna bila dvorana, a navodno smo čuli da se gradi i nova športska hala, pak će se u budućnosti vjerojatno i manifestacija odseliti za naredne proslave. Pred kulturno-zabavnim programom Izidor Galinec je predao Vinciju Hergoviću sakupljene školske knjige od 1. do 3. razreda, ke su naminjene židanskoj školi. Kako nam je rekao prvak Koprivničkih Bregov, i dalje planiraju na slični način potpomagati i druge gradišćanske škole. U pučkom veselju uz nagradne igre, birala se je Miss zelja, mirila se je najteža glavica od zelja, a na pozornicu su dospili potom kazalištarci, tamburashe i folklorashe iz Svete Marije (Medjimurje). Hrvatsko kulturno društvo Gradišće iz Petrovoga Sela za svoj tančeni splet iz Gradišća, Valpova i Baranje dobio je burni aplauz, kot i stari poznaniki, mišani zbor Danica iz Bike, uz pratnju harmonike Janoša Viraga. To je bilo pravoda i dobra prilika za ozbiljniji sastanak peljačev

Gradišćansko-ugarsko-hrvatsko političko trojstvo: sliva Janoš Virag, predsjednik HMS-a va Bika, Izidor Galinec, načelnik Koprivničkih Bregov, Lajos Horváth, gradonačelnik Bika

dvih općin i da se dogovaraju da za nekoliko dana se zopet strefu u Bika. Već se je začurilo kad su nas domaćini „pustili“ na put, i s teškim srcem smo se otkinuli od zabave i od starih-novih prijateljev, ali su nas do petroviske granice budnim držale gradišćanske jačke. To se je pak najjače dopadalo rođenomu Petrovišćanu Pišta bačiju Tekliču, ki su jur desetljeća dugo stanovnik grada Bike. Po njevi riči, toga otpodneva kad su naši mladi tancali i guslali, svi mi smo mogli biti jako gizardi da smo rodod iz Pinčene doline.

-Tiho-

Mišani zbor Danica iz Bike je jur čudaputi nastupao kod prijateljev

HKD Gradišće iz Petrovoga Sela u gradišćanskom spletu

Izbor Miss zelja

Prigodna hrvatska misa na radost hrvatskih vjernika

Crkveni pjevački zbor iz Vršende

Hrvatska misa u baranjskom selcu Vršendi služi se samo prigodno, stoga je misno slavlje na hrvatskom jeziku posebna radost za hrvatske vjernike kada mogu moliti, pjevati i moliti Boga na svome materinskom jeziku. Jedna od takvih prigoda je i Susret hrvatskih crkvenih zborova koji se priređuje uoči župnoga proštenja i proslave blagdana Svetog Mihovila, jer se hrvatska riječ u crkvi čuje samo svaka dva tjedna na trojezičnim misnim slavljinama.

U organizaciji mjesne Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata, u subotu, 27. rujna, u Vršendi ponovno je održan Susret hrvatskih crkvenih zborova, koji je upriličen u župnoj crkvi Svetog Mihovila. Susret je počeo misom na hrvatskom jeziku koju su suslužili vršendski župnik Attila Bognár i velečasni Augustin Darnai, župnik iz Mohača. U ime domaćina okupljene je pozdravio župnik Bognár, koji je uz nekoliko prigodnih riječi na hrvatskom jeziku posebno pozdravio predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa, treću konzulicu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Katju Bakiju, načelnika sela Károlya Körtesia i velečasnog Augustina Darnaia, koji su svojim sudjelovanjem uveličali vršendsko slavlje, zatim goste iz Dušnoka, Mohača, Novog Bezdana i domaći pjevački zbor, koji je svojim pjevanjem uljepšao hrvatsko misno slavlje, a prvi put sudjelovali su i muški članovi. Misa je uljepšana i čitanjima te molitvom vjernika na hrvatskom jeziku, a uz većinom starije naraštaje sudjelovali su i najmlađi, ministranti.

Nakon mise okupljene je pozdravila predsjednica Marijana Balatinac dr. Al Emad. Ona je napose zahvalila svećenicima, velečasnom Augustinu Darnaiu i župniku Attili

Bognáru što su predvodili misno slavlje na našem jeziku koje, kako reče, nažalost rijetko mogu služiti jer ih sve manje ima u naselju, ali se uvijek raduju kada se mogu moliti na hrvatskom jeziku.

„Naša udruga prvi put priređuje Susret zborova, hrvatskih iz Mađarske i mađarskih iz Hrvatske, to kažem zato što prvi put mogu pozdraviti mađarski crkveni zbor iz Novog Bezdana iz Hrvatske, a prvi put se predstavljaju u našem selu i hrvatski crkveni zborovi iz Dušnoka i Mohača. Današnji susret crkvenih zborova novčano potpomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine te Hrvatska samouprava Baranjske županije, ali moram napomenuti i Hrvatsku državnu samoupravu, te Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, koji nam uvijek pomažu” – reče Marijana Balatinac najavivši nastupe crkvenih zborova iz Dušnoka, Mohača, Novog Bezdana i Vršende.

Pjevački su se zborovi predstavili ponajviše marijanskim pjesmama svoga kraja, ali i ponekim hrvatskim nabožnim pjesmama.

Pjevački zbor iz Dušnoka osnovan je 2001. godine, radi očuvanja i sakupljanja rackohrvatskih pjesama svoga sela, a poradi prenošenja na mlade naraštaje. Zbor redovito nastupa i na hrvatskoj misi koja se služi redovito svakoga mjeseca. Nastupa i u okolnim hrvatskim naseljima, na susretima crkvenih zborova u Kačmaru, Baji, Santovu, ali i u Hrvatskoj. Svake godine (već petu godinu zaredom) organizira Božićni susret hrvatskih crkvenih zborova u Dušniku. Zbor vodi Matija Mandić Goher. Crkveni pjevački zbor iz Dušnoka predstavio se pjesmama O, mila majko nebeska, Crna Madona, Majko Bistrička, Gospa od Aljmaša.

Crkveni pjevački zbor iz Mohača ima 16 članova, utemeljen je 2005. godine. Od 2006. godine u mohačkoj Franjevačkoj crkvi svakog mjeseca i o velikim crkvenim blagdanima pjeva na hrvatskoj misi. Nastupao je više puta i u gostima, lani u Pečuhu, u Topolju u Hrvatskoj, a nedavno i u Kukinju. Zbor vodi Beata Janković. Ovaj put nastupio je s pjesmama Zdrava bud', Marijo, Zdravo, Isuse na oltaru, Majka Diva ti jedina, Ah kol' si slatka, Divice i Zdravo, Sveti Antune.

Ženski pjevački zbor KUD-a „Szivárvány” iz Novog Bezdana izveo je pjesme na mađarskom jeziku: Kössünk szép koszorút Szűz Máriának, Gyulladoz a szívem Szűz Máriáért, Életem béke fejedelme, Jézus, hozzád megyek i Közel jön az Isten. Mađarsko društvo iz Hrvatske osnovano je 1980. godine, a od svog utemeljenja redovito sudjeluje na raznim folklornim manifestacijama u Hrvatskoj i Mađarskoj. Ženski pjevački zbor 2003. godine na 12. državnoj kvalifikaciji u Šiklošu dobitnik je srebrne diplome. Voditelj je društva József Dingó. Predstavili su se pjesmama koje redovito pjevaju na svetim misama u svojoj župi i pjesmama nepoznata engleskog autora.

Utemeljenjem Kulturne i vjerske udruge šokačkih Hrvata 2005. godine, osnovan je i Ženski pjevački zbor „Orašje” koji vodi Eržika Vranešić. Redovito nastupa na raznim domaćim i inozemnim smotrama i susretima crkvenih zborova. Ove su godine nastupali u Batini, Vukojevcima i Piškorevcima u Hrvatskoj. Zbor više nije samo ženski pjevački zbor jer su se priključili i muškarci. Za ovu prigodu pjevao je pjesme Danak svakoj Božjoj Majci, Divo svih divica, Mi stavljamo u zlatni Split, Krista na žalui i Ti si prihodnica.

Susret zborova nastavljen je zajedničkim objedom i druženjem, a na poziv domaćina završen je obilaskom vršendskog Orašja, podruma tamošnjih vinara. Pozivu su se odazvale članice crkvenoga pjevačkog zbora iz Dušnoka koje su posjetile podrum Atila Kovačevića i Stipe Vranešića, oduševljene lijepim krajolikom, vinogradima, podrumima i vinom. Bila je to prilika za druženje s domaćinima, ali i za kušanje baranjskih, vršendskih vina.

S. B.

Koliko poznaješ glavni grad Hrvatske?

Prepoznaješ li fotografije? Pošalji nam odgovore!

1. Kako se zove ova crkva? _____

2. Ime ove kule je _____

3. Znaš li priču o _____

topu?

Ovim se prometalom može voziti i vidjeti panorama grada.

4. Kako se ono zove? _____

5. Ovo je Teslino _____

6. U njemu djeluje _____ polje koje metalno jaje rotacijom uspravi na vrh.

Ovo je Teslin indukcijski motor.

7. Danas se 90% svih elektromotora za svoj rad koristi okretnim _____, koje je prvi put Tesla primijenio kod ovog motora.

8. Ovo je Teslin _____ od tri milijuna volti

Slatki Smajli

Slatki ili kretenski, nemaštoviti ili zastrašujući, smajliji se već desetak godina smješkaju, plaču, ljute, ljube i sramežljivo crvene na zaslonima monitora. Pročitajte kratki životopis malih bića koja opsjedaju cyberspace i kote se brže od gremlina.

Kao podvrsta emoticonona, simbola kojem je cilj prenijeti emocionalno stanje u crtanoj formi, smajliji su se prvi put osmjehnuli ljudskoj populaciji još 1963. godine kada je Harvey Ball, komercijalni umjetnik u Massachusettsu, osmislio lice koje je kao maskota interne kampanje trebalo poboljšati moral osoblja u jednoj osiguravajućoj kući.

Ballu, naravno, nije bilo ni u peti da će njegov nasmiješeni kružić postati jedan od najkorištenijih simbola pisane ljudske komunikacije te, naravno, nije zaštitio smajlija kao svoje intelektualno vlasništvo. Danas sveprisutna ikona stavila mu je u džep tek 45 dolara, prema početnom dogovoru za kreiranje maskote.

Rane sedamdesete katapultirale su smajlija na majice, čaše, naljepnice u kampanji Bernarda i Murraya Spaina koji su pod parolom „Have a happy day” efektno muzli lovu koristeći logo koji zakonski nikome nije pripadao. Nešto poslije, u osamdesetima, smješka je prisvojila kultura acid house dance glazbe. Doduše, znatno ga je više voljela konzumirati nego gledati. Naime, tablete ecstasija imale su na sebi otisnut njegov lik.

Sve je to lijepo i krasno, no zašto danas pričamo o smajliju i zašto ga klinici koji još ne znaju ni sva slova abecede crtaju bez problema? Jasno, zbog rasprostranjenosti malog cerekala, tj. plačljivka u virtualnom svijetu, s nosom ili bez nosa, tj. čuvena dvotočka, crtica pa zagrada, prvi su put otipkani prstima Scotta E. Fahlmana, profesora računalstva na sveučilištu Carnegie Mellon, 19. rujna 1982. godine.

Dani paprike

Hrvatski sadržaji na gradskim priredbama postaju redoviti

Od 5. do 20. rujna u Kalači su održani Dani paprike. Svečanost u povodu ovogodišnje berbe paprike otvorena je 5. rujna igračnicom za djecu, izradom radova od papira i tekstila. U subotu, 13. rujna, priređeno je XII. državno natjecanje u rješavanju križaljka, a dan poslije, 14-oga, u Gradskoj galeriji otvorena je likovna izložba Zsuzsanne Kustár.

Već po tradiciji, Dani paprike 20. rujna nastavljeni su pučkom svečanošću. Od 10 sati priređeno je XII. gastronomsko natjecanje u kuhanju tradicionalnih jela s paprikom, zatim tradicionalno trčanje ispred Osnovne škole u Gradskom vrtu, a od 11 sati krenula je tradicionalna berbena povorka. Popodne su priređeni kulturno-zabavni sadržaji.

Hrvatska manjinska samouprava grada Kalače od svog utemeljenja nastoji se uključiti u kulturni život grada, stoga redovito organizira hrvatske programe pozivanjem hrvatskih folklornih skupina na velike gradske priredbe kao što su Podunavska smotra folkloru, Dani paprike i drugo.

Tako je bilo i na ovogodišnjim Danima paprike, pa su u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače u programu nastupila i dva hrvatska društva. Na velikoj otvorenoj pozornici, Kulturno-umjetničko društvo „Mičevac” iz Velike Gorice nastupilo je s plesovima i pjesmama svoga zavičaja u pratnji tamburaškog sastava, a KUD „Gara” iz Gare, što ga vodi Zorica Zomborčević, prikazao je splet bunjevačkih pjesova.

Kulturno-umjetničko društvo „Mičevac”, koje aktivno djeluje od 1995. godine na području grada i Zagrebačke županije, broji 63 člana u sekcijama: ženski pjevački zbor, dječja i starija folklorna skupina, dvije tamburaške skupine, vokalno-instrumentalni

Članovi KUD-a „Mičevac” i KUD-a „Gara” s domaćinima i uzvanicima

sastav Sveti Benedikt, a osnivač je i mjesne knjižnice.

Društvo njeguje kulturnu samobitnost svoga kraja, i obnavlja folklorno naslijeđe, a okušava se i u predstavljanju folklorne baštine drugih krajeva Hrvatske. Društvo se bavi i izdavaštvom, tiskom je objavilo dva izdanja: monografiju „Mičevac” i zbirku pjesama „Živiš u nama”. Također je izdalo i tri nosača zvuka „Zašto baš ja”, „Osmijeh na dar” i „Božić tvoj i moj”. Društvo je sudjelovalo i na svim projektima Zajednice Kulturno-umjetničkih udruga grada Velike Gorice među kojima su koncerti „Dobro došli u Turopolje” i „Priča o Turopolju” održanim u KD „Vatroslav Lisinski” i HNK u Zagrebu. Dobitnik je nagrade Zagrebačke županije za iznimne uspjehe u očuvanju kulturne baštine

– kratko nam reče Vladimir Štarkelj, tajnik društva čija je predsjednica Tatjana Rulek.

Hrvatska manjinska samouprava i ove je godine postavila svoj šator u povodu Dana paprike, a pozvala je i uzvanike te goste iz okolnih naselja. Osim drugih pozivu su se odazvali konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednica Bačvanskog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković i drugi. Za šatorom hrvatske samouprave okupljali su se i drugi viđeniji društveni i kulturni djelatnici hrvatske zajednice iz grada i okolnih naselja, kuhao se pravi riblji paprikaš, a nije nedostajala ni dobra kapljica vina, pa je dobro raspoloženje potrajalo dugo u noć.

S. B.

Sitna mljevena paprika sveprisutna je u gastronomiji ovih krajeva – kuhao se nezaobilazni riblji paprikaš

Nisu nedostajali ni stari zanati

Poznata kalačka paprika i ovaj put bila je tražena

Bilo nam je lijepo na Jadranu

Hrvatska manjinska samouprava sela Katolja organizirala je hodočašće u Hrvatsku, u trsatsko marijansko svetište u povodu blagdana Velike Gospe. Za vrijeme boravka posjetili smo više manjih i većih gradova blizu Rijeke pokraj mora.

Prvi dan pošli smo u Lovran gdje smo pogledali stari dio grada, poslije toga otputovali smo u Opatiju, gdje smo se divili engleskom vrtu, išli smo pokraj mora na šetalište Lungomare, posjetili smo crkvu Sv. Jakova. Istoga dana u Rijeci, gdje nam je bio i smještaj, imali smo prilike pogledati znamenitosti grada, tako rimsku kapiju, gradski toranj, Guvernerovu palaču, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskoga primorja, Sudbenu palaču, crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i Kosi toranj, pravoslavnu crkvu Sv. Nikole, veliku tržnicu... U večernjim satima pogledali smo i marinu.

Sutradan nas 35-ero otputovalo je na otok Krk. Posjetili smo Omišalj, grad Krk, gdje smo nazočili svetoj misi u katedrali, te pogledali grad Vrbnik, gdje se nalazi najuža ulica

na svijetu. Na Njivicama pak imali smo prilike kupati se u moru.

Trećeg dana hodočastili smo u svetište Majke Božje Trsatske. Ovdje je hodočastilo već mnogo tisuća ljudi. U kapeli Zavjetnih darova ima množina slikovitih pučkih prikaza čudesa Majke Božje Trsatske. I mi smo se molili Bogorodici. Pokraj crkve u dvorcu je postavljen kip Ivana Pavla II. Šetnjom prema zapadu stigli smo do Trsatske gradine, nekadašnjega frankopanskog kaštela. Ondje smo pogledali izložbu o prošlosti Trsata. Podno kaštela nalazi se drevna, višekratno pregrađivana crkva Sv. Jurja. Prije negoli smo krenuli kući, kupali smo se na crikveničkoj plaži, i šetali po gradu.

Za vrijeme ovoga trodnevnog boravka u Hrvatskoj jako dobro smo se osjećali, i želimo i nagodinu organizirati slično hodočašće u Hrvatsku.

Hvala na potpori.

Ružica Ivanković

Susret baranjskih pjevačkih zborova u Kukinju

U organizaciji Matice hrvatske Pečuh i Hrvatske manjinske samouprave sela Kukinja, 20. rujna (subota) održan je „Susret baranjskih pjevačkih zborova” u maloj, ali prelijepoj kukinjskoj crkvi. Na susret su bili pozvani razni pjevački zborovi iz Mohača, Vršende, Harkanja, Pogana, Kukinja i iz Hrvatske. Program je započeo rano jutro s registracijom sudionika u domu kulture. Nakon registracije svi su krenuli prema crkvi gdje je počelo učenje crkvenih, pučkih pjesama uz pomoć časne sestre Nikoline iz Donjeg Miholjca. U 13 sati sudionici festivala išli su objedovati, a nakon kraćeg odmora opet su počele probe, naime predivne, naučene crkvene pjesme bile su izvedene na večernjoj misi i koncertu u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi. Nakon uspješnog koncerta slijedila je zajednička večera. Program se ostvario uz novčanu pomoć Zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

SAMBOTEL – Hrvatsko kulturno i vjersko društvo Vas srdačno poziva na V. Gradišćansko-hrvatski kulturni festival 11. oktobra, subotu, od 16 uri, najprlje u Ulicu Jánosa Szilya 4, na polaganje vijenca kod spomenploče Ivana Mažuranića. U kulturnom programu od 17 uri u Kisfaludyjevoj ulici 1. nastupaju zbor Sv. Cecilija iz Sambotela, pjevački zbor Danica iz Bike, korus iz Čeprega, tamburaški sastav Židanski bečari, zbor Slavuj iz Hrvatskih Šić, KUD Zviranjak iz Prisike ter zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana. Od 18 uri organizatori svakoga čekaju na druženje i agape.

ŠENKOVEC, BIZONJA – Na poziv Kulturno-umjetničkoga društva „Mihovil Krušlin” u Šenkovcu, ovoga vikenda Bizonjci će boraviti kod prijateljev u spomenutom mjestu. Subotu, 11. oktobra, goste čeka najprije izlet i razgledanje povijesnih znamenitosti okolo Šenkovca. Poslije zanimljivoga dana slijedi večer prijateljstva u Društvenom domu s koncertom bizonjskih tamburašev i jačkarov ter domaćega KUD-a i učenikov Osnovne škole Ivana Perkovca u Šenkovcu. U nedilju, prilikom Dana kruha i zahvalnosti u župnoj crikvi Sv. Vida u Brdovcu sveta maša, poslije izložba i prodaja krušnih proizvoda, kolačev. Pred trimi ljeti je potpisana povelja o prijateljstvu i suradnji med općinama Šenkovec i Bizonja.

Polumaraton „Virovitica – Barča”

Tradicionalni, već 17. polumaraton „Virovitica – Barča” trči se od 1992. godine. Svake godine ovaj maraton okupi više od stotinu maratonaca, ljubitelja športa iz Hrvatske i Mađarske. Ove je godine, 20. rujna, prvi put trčalo 105 trkača na ovjerenoj stazi od 21,350 km između zbratimljenih gradova. Unatoč lošem vremenu sakupila se vrlo jaka skupina. Uz oblačno, hladno vrijeme i hladan sjeverac otežavao je napredovanje športaša. U muškoj skupini trčalo je 67 športaša, a u ženskoj 26. Na prvome mjestu završio je Bene Barnabás iz Kovasiluša (Kővágószőlős), s rezultatom 01:06:34, na drugom Erkolo Ashenafit iz Etiopije, s rezultatom 01:07:04, a na trećem Lajos Berecz iz Andzabega (Érd), s rezultatom 01:09:00. Među ženama prva je bila Ida Kovács iz Vesprima, 01:20:30, druga Ida Surbek iz Slovenije, 01:22:22, a treća Éva Varga iz Orosháze, 01:24:00. U apsolutnoj kategoriji prvih sedam mjesta dobili su i novčanu nagradu. Na stazi 5,7 km i kod muškaraca i kod žena prvo mjesto zauzeli su športaši iz Hrvatske: Dalibor Pavić i Tanja Buneta. Na drugom i trećem mjestu završili su Péter Szabó i Tibor Domján iz Kapuša, Eszter Nagy iz Barče, Gréta Rakoszy iz Kaposzderdahelya. Organizatori su posebno pozdravili Miklósa Szűcsa koji je ove godine 16. put pretrčao daljinu između dva grada.

Nagrade su predali gradonačelnici Ivica Kirin iz Virovitice i Ferenc Feigli iz Barče. Natjecanje su nadgledali: Milan Orešković, predsjednik Hrvatskog atletskog saveza i dvije sutkinje. Podrobni rezultati mogu se pogledati na web-stranici: www.barcs.hu.

abp

BUDIMPEŠTA – U povodu Dana manjina (18. prosinca) uručit će se Nagrada za manjine, koja se dodjeljuje kao priznanje osobama, udrugama i manjinskim samoupravama za uzoran rad na polju javnog života, školstva, kulture, crkvenog života, znanosti, javnih glasila i gospodarskog samoorganiziranja. U toj kategoriji godišnje se može dati najviše deset nagrada. Nagrada uključuje diplomu, spomen-plaketu, nadalje po osobi ili udruzi/ustanovi svota od milijun forinti. Prijedlozi se uz odgovarajuće obrazloženje mogu predati najkasnije do 30. listopada 2008. Stručnom tajništvu za manjine i nacionalnu politiku Ureda predsjednika Vlade (1055 Budimpešta, Kossuthov trg 4). Prijedlozi se – po mogućnosti – šalju i elektroničnim putem na e-mail adresu Anna.Polgar@meh.gov.hu. Daljnje obavijesti dr. Anna Polgár, tel.: 1/441-3810.

BUDIMPEŠTA – U kišepštanskom Središtu za kulturu 10. listopada s početkom u 19 sati održava se Hrvatska večer na kojoj nastupa Ansambl „Luči”, pod vodstvom zaslužnog i istaknutog umjetnika Antuna Kričkovića i umjetničkog voditelja Marije Silčanov. Nakon nastupa „Luči” sviraju učenici budimpeštanske hrvatske gimnazije.

Hodočašće u Đud

Katolički vjernici sela Katolja, njih trideset i troje, 14. rujna hodočastili su u Đud. U 10 sati počela je sveta misa na tri jezika. Pod misom su izvijestili da će ta crkva dobiti rang „Bazilika minor”. Jako mnogi vjernici doputovali su iz raznih krajeva na ovu veliku svečanost. Bilo je vrlo hladno i tmurno vrijeme, ali misa se održala na slobodnom terenu, jer bilo je više tisuća hodočasnika i mnogo svećenika, a s njima i biskup Mihály Mayer i apostolski nuncij Julianus Janus koji je predao povelju o promaknuću crkve. Hvala Bogu kiša nije padala, i to je valjda zato što je Djevica Marija bila s nama. Veoma nam je bilo žao što je unatoč obavijestima u novinama i na radiju o trojezičnosti te mise, ona bila samo dvojezična. Ali svećenik koji je služio svetu misu tražio je oprostaj što ne zna hrvatski. On je Poljak i na svom jeziku je pozdravio Hrvate. Hrvatski smo otpjevali misnu pjesmu Do nebesa nek se ori naših

grudi gromki glas... I na razglednici što smo dobili nijedna pjesma nije bila pisana na hrvatskom samo na mađarskom i njemačkim jeziku. Osim toga sve je bilo jako lijepo i nezaboravno.

Guganka